

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugo), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avrigeana”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-înf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Bucumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.” (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreană”, „Ciacocana”, „Chiorana”, „Chisețeană”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geozeana”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de crediți”, (Vestem), „Inst. de crediți”, (Mehadia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-înf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucașătrul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugo), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Iba-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Șoimușana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târânceana”, „Țibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmărtin), „Vulturul” (Tășnad), „Zărândeana”, „Zlăgnea”,

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

O chestiune principală.

Din cercurile băncilor noastre ni-se pune întrebarea, dacă este justă și de împlinit cererea unei bănci mari străine — cu care de altcum număroase institute de bani ale noastre întrețin strânse legături de afaceri — de a i-se pune la dispoziție raportul revizorului „Solidarității” prezentat direcțiunii și comitetului de supraveghiere asupra reviziei făcute la institut.

Chestiunea privește și pe alte institute ale noastre. Căci ceace banca din chestiune a cerut dela institutul A., probabil va fi cerut și dela institutul B. și C. etc. cari au deja sau doresc a avea credit la ea.

De aceea pentru a statorni o procedură unitară din partea băncilor-membre ale însoțirii noastre, credem că va fi bine să ne precizăm punctul de vedere în aceasta chestiune destul de importantă.

Privitor la revizii și raportul revizorilor-experti §-ul 48 al statutelor însoțirii noastre, alinea a patra, zice:

„Revizorii trebuie să facă raport direcțiunii și comitetului de supraveghiere al institutului revidat, raport care să conțină observările lor și eventualele îndreptări de făcut. Tot asemenea au să înainteze un astfel de raport și direcțiunii însoțirii. Acesta din urmă însă numai cu învoirea și între limitele, în cari consimte direcțiunea și comitetul de supraveghiere ale institutelor interesate”.

Iar §-ul 11 al „Regulamentului pentru revizorii-experti” dispune, privitor la acelaș obiect, următoarele:

„Despre rezultatul revizuirilor lor revizorii-experti au să facă raport în scris direcțiunii institutului revidat, raport în care au a se arăta toate defectele observate și în care au a face nu numai propuneri pentru delăturarea acestora, ci peste tot și cu privire la promovarea intereselor institutului revidat.

Un astfel de raport, întrucât direcțiunea institutului revidat se învoiește și între limitele stabilite de aceasta, au să înainteze și direcțiunii „Solidarității”. Acest raport încă nu poate fi decât numai în scris”.

Din dispozițiile de mai sus rezultă lămurit, că rapoartele revizorilor-experti asupra reviziilor făcute nu sunt acte menite pentru cercuri mai largi, ci sunt a se considera ca „acte rezervate”, cari privesc exclusiv organele conducătoare (direcțiunea) și cele de control (comitetul de supraveghiere) ale institutelor revizuite. Și dacă chiar și direcțiunea „Solidarității” poate lua cunoștință de cuprinsul rapoartelor din chestiune numai cu învoirea institutului revizuit și între limitele stabilite de direcțiunea acestuia, cu atât mai puțin poate pretinde un institut străin, fie acela chiar și un creditor, ca aceste „acte rezervate” să i-se pună la dispoziție.

Este deci o încercare de amestec nejustificat în afacerile interne ale băncilor noastre cererea băncii din chestiune. Ea va trebui denegată categoric din partea băncilor noas-

tre, fără privire, dacă rapoartele sunt favorabile sau mai puțin favorabile pentru ele.

Sunt o mulțime de motive, cari ne îndeamnă a da acest sfat membrilor însoțirii noastre, motive destul de plauzibile decât să fie necesar a insista mai amănunțit asupra lor.

Băncilor-creditoare, dacă voiesc să se convingă despre bonitatea și soliditatea institutelor, cu cari întrețin legături de afaceri — lucru la care au necondiționat drept — le stau la dispoziție în acest scop o mulțime de alte căi. Folosească-se de acelea. În calea acelora nu li-se vor pune piedeci!

O bancă de model.

Nu de mult și-a serbat iubileul de 75 de ani dela existența sa „Cassa de păstrare săsească din Brașov, (Kronstädter allgemeine Sparkassa)“. Cu această ocazie a apărut un album-raport festiv care arată icoana fidelă, plină de activitate rodnică și altruistă a aceluia institut.

Banca numită s'a înființat în 1835 și e cea mai veche din țară. E de remarcă însă baza, pe care a fost pusă acel institut. Scopul normat în statutele prime fu ca să dedea la cruțare pe calfe de meseriași, zileri, servitori, primindu-le banii ca depuneri, — și să înființeze un fond de binefaceri. Primul bilanț se prezintă cu fl. 9541·53 la active, fl. 9506·19 pasive și venit curat de fl. 35·34.

Deja dela început avea normat, că din venitul curat să împărțeau 50% fondului de rezervă, 25% pentru un spital public, iar 25% pentru funcționari. Cu timpul statutele s'au schimbat conform cerințelor s'au înmulțit ramii de operație, paragraful însă pentru donații în scopuri publice a rămas neschimbat, așa că între 10—50% se dau și azi fondului de rezervă, după cum decide adunarea generală, iar restul să împarte pentru scopuri publice și de binefaceri.

Intemeietorul acelei bănci a fost senatorul din Brașov Peter Traugott Lange de Burgenkron (1797—1875), care se vede a fi fost om cu cultură superioară, pricepere deosebită și inimă mare, câștigându-și pe teren public multe merite. La inițiativa lui s'a înființat în Brașov reuniunea meseriașilor sași, casa de amanet, școală economică și altele. Cassa de păstrare la început a fost o cassă privată a lui și numai în 1835 a trecut la mai mulți (54) membrii fondatori, cari au depus dela fl. 10—400 sume spre fructificare, cu condiția, ca în 5 ani nici unul să nu le poată ridică. Intreg capitalul de fondare a fost fl. 3996·12. Institutul cu timpul a devenit reuniune pe baza legii comerciale existente.

Conform tabloului comparativ dezvoltarea institutului în cei 75 de ani e extraordinar de favorabilă. Avea depuneri în 1835 de 19,388, iar în 1909 de Cor. 18,157,716

imprumuturi ipotecare de 18,677, cari în 1909 s'au urcat la Cor. 24,275,263. Cont-curent la început în 1870 era de 76,000, în 1909 de Cor. 5,427,182, — Credite cambiale în primul an, 1893, de 324,606, iar în 1909 de Cor. 1,453,078. Circulația scrisurilor fonciare cu finea 1909 a ajuns la Cor. 13,087,200, fondul de rezervă la Cor. 849,317, iar venitul curat la Cor. 314,256. În decursul timpului reuniunea a avut 467 membrii, iar capitalul de fondare (social — părțile fundamentale) e numai de Cor. 14,000 și azi.

Este impunătoare dezvoltarea acestei bănci, care prezintă aceste date colosale, e de model însă activitatea ei pe teren public. La toate schimbările de statute scopul altruist a rămas nealterat, iar rezultatul e că până la finea anului trecut s'a destinat spre scopuri publice, sociale, culturale și economice suma colosală de Cor. 1,542,777. Între donațiuni se găsește și poziția de Cor. 736·68 date „Reuniunii femeilor rom. din Brașov“ pentru școala de fete.

Când vedem atâta jertfă trebuie să ne cuprindă deosebit simț de admirație pentru fundatorii și susținătorii acelei bănci, — dar trebuie totodată să ne prindă și durerea, că noi cu ale noastre bănci nu putem fi părtași de așa beneficii. Sașii au apoi favorul, că pe calapodul acestei bănci s'au înființat și celelalte ale lor și astfel își pot susține instituțiile publice, culturale. La noi o singură bancă s'a înființat după metoda celor săsești: „Cassa de păstrare (reuniune) Săliște, al cărei rezultat binefăcător e destul de recunoscut și apreciat. Păcatul e că nu s'au mai găsit imitatori. Pornirea la noi s'a făcut pe baze prea puțin altruiste, iar urma a fost că azi avem zeci de societăți pe acții, cari jertfesc destul pe teren public, dar totuși nu atât, cât s'ar putea și cât năcazurile mari de azi pretind.

Am expus pe scurt dezvoltarea băncii model săsești, ca să fie informați și aceia, cari poate n'au auzit încă de vestea ei, — iar pentru aceia, cari la noi de aci înainte pun la cale bănci nouă, numita bancă să servească ca model, — ca baremi în parte să împrumute din ființa ei altruistă. *Oct. Sglîmbea.*

Directorul executiv.

Este mai pe sus de orice îndoială, că prosperarea unei instituții economice este dependentă — între împrejurări normale — de dreptul de organele ei conducătoare. Competența și priceperea, ca și hărnicia și cinstea personală a conducătorilor hotărâse de regulă rezultatul oricărei întreprinderi. Sub numele de „conducători“ sunt a se înțelege aici acele persoane, cari, având legături directe și nemijlocite cu întreprinderea respectivă, au în același timp și puterea de a dispune și a face ceea ce cred că este în interesul acelei întreprinderi. Întrucât nu ar fi investiți „conducătorii“ cu asemenea drepturi de a dispune *independent*, în acest caz trebuie să presupunem cel puțin că, propu-

nerile lor la un eventual for mai superior (comitet, direcțiune etc.) sunt normative.

În organismul intern al societăților pe acții și prin urmare al mai tuturor băncilor noastre existente acest rol conducător de o absolută importanță revine fără îndoială *directorilor executivi*.

În Nr. 14 dela 7 crt. al revistei „Magyar Pénzügy” cetim un articol cu titlul de mai sus, în care această temă este așa de clar și de complet și cu atâta competență tractată, încât credem, că facem un serviciu ceteror și în special băncilor noastre, reproducând în întregime numitul articol. Iată-l:

Numirea de „director executiv” au adoptat-o societățile pe acții ungare dela străini, ca și organizarea direcțiunii (Direction, Board of directors, Conseil de direction). Mai înainte de alcătuirea legii comerciale ungare, afacerile societăților pe acții de aici le rezolvă consiliul, care de regulă exmitea din sinul său câte o comisiune mai mică executivă și prezidentul acesteia îndeplinea de obicei postul, ba primia uneori și titlul de director executiv.

Articolul de lege XXXVII din 1875 L. C. făcù — ce-i drept — obligătoare instituirea de „*directiuni*” la societățile pe acții, dar nu și pe acea de director executiv, despre al cărui rol și cerc de activitate nu dispune nimic. Astfel alegerea de director executiv și stabilirea cercului de activitate al acestuia, constituie o afacere internă a societăților pe acții la noi, întocmai precum este aceasta în Anglia și Franța unde așa numitul „manager” resp. „agent” ales de regulă dintre funcționari, îndeplinește postul de director executiv, pe când la băncile din America această funcție o îndeplinesc de regulă cassierii.

După ce legea nu conține nici o dispoziție relativă la postul de director executiv, se naște acum întrebarea, că uzul și praxa cum s'au dezvoltat în privința aceasta și că anume cine se poate privi ca încredințat cu acele agende cari sunt proprii și cari caracterizează postul de director executiv. La început la multe societăți pe acții purtă acest titlu prezidentul direcțiunii, ceea ce însă evident că nu putea fi corect. Prezidentul direcțiunii, nefiind încredințat din partea acesteia cu oarecare agende speciale, nu poate fi numit director executiv din motivul, că dânsul nu conduce și este dator a se îngriji numai de mersul corăspunzător al ședințelor direcțiunii și de ținerea ordinii de zi în ședințe sau cu alte cuvinte funcțiunea sa de regulă e terminată deodată cu terminarea ședințelor. Nu se poate numi director executiv nici acel membru din direcțiune, care eventual ar fi încredințat cu anumite agende speciale de ale societății și anume nici chiar atunci, când această funcție ar fi stabilă sau pe timp mai îndelungat. Nu, pentru că imputernicirea dată numai pentru un cerc de activitate restrâns, nu este egală cu *conducerea*. Nu-i compete titlul de director executiv nici funcționarului superior, pe care direcțiunea îl însărcinează cu purtarea agendelor societății (L. C. §. 193) și reprezentarea ei, nici chiar în cazul, când respectivul ar fi investit și cu dreptul de firmare. Și aceasta pentru că un astfel de imputernicit în sensul legii comerciale este totuși un *subaltern*, iar nu *conducătorul* direcțiunii. Unui astfel de plenipotențiat al direcțiunii i-se poate zice: dirigent de afaceri, director-specialist, comercial sau cu un alt atribut corăspunzător cercului său de afaceri, numai, director executiv nu.

În fine nu se poate numi director executiv nici acel membru al direcțiunii sau funcționar superior, că-

ruia i-s'a încredințat conducerea. fie și în mod de tot independent a unei secții a societății respective. Acesta se poate numi șef sau director de secție, dar nu director executiv, deoarece cercul de activitate al acestuia trebuie să cuprindă mijlocit sau direct toate agendele întreprinderii. E mare greșală, care a dus la ruină multe întreprinderi, că neținându-se seamă de aceste considerații ale praxei, se aleg adeseori și ca directori executivi „persoane de paradă” al căror nume sună poate frumos, dar după cari folosul practic pentru societate de regulă e zero, dată fiind lipsa lor de pregătire specială în ce privește afacerile societății. Dacă societatea are tocmai lipsă de bărbați cari să *reprezinte* numai, fie această prezidentul sau 1—2 dintre membrii direcțiunii, dar nu directorul executiv!

După acestea nu va fi greu să stabilim, că în organismul societăților pe acțiuni cui i-se cuvine — în conformitate cu noțiunea cuvântului — titlul de „*director executiv*”. Va putea fi numit astfel aceea persoană, a cărei activitate și influință se extinde asupra tuturor afacerilor întreprinderii și care totodată dă directiva întregii activități a direcțiunii.

În special directorul executiv:

a) face propuneri la direcțiune în interesul afacerilor întreprinderii;

b) față cu propunerile altora părerea sa este dătoare de ton;

c) face propuneri privitoare la angajarea de funcționari superiori și specialiști și denumește sau destitue însuș pe funcționarii mai inferiori;

d) conduce și controlează gestiunea în toți ramii de afacere ai întreprinderii;

e) reprezintă întreprinderea în afară;

f) cercul său de activitate în general luat se extinde — ținând seamă bine înțelese, de eventualele restricțiuni cuprinse în statute — asupra tuturor afacerilor de drept, pe cari le enumără legea comercială în §. 38 pentru procuriști (czégvezető) și §. 43 pentru plenipotențiatii comerciali. (Va urmă.)

Legea de asigurare.

(Continuare).

§. 484. Când în decursul contractului, proprietatea obiectului asigurat, respective interesul la acela trece prin cumpărare sau pe altă cale asupra altei persoane, atunci și contractul de asigurare trece cu toate drepturile și obligamentele sale asupra noului proprietar al obiectului. Spre acest scop nu-i necesară învoirea asiguratorului, dacă contractul nu cuprinde o convenție contrară, sau dacă prin schimbul de proprietate nu sunt alterate dispozițiile din contract.

§. 485. Contractul de asigurare e anulat:

1. Când obiectul asigurat s'a nimicit, sau s'a pierdut după încheierea contractului, dar înainte de terminul, dela care asigurarea are să poarte rizicul.

2. Când obiectul asigurat s'a nimicit sau s'a pierdut, pe urma unei alte întâmplări decât aceea, care s'a designat în contract, după terminul, dela care asiguratorul avea să poarte rizicul.

3. Când transacțiunea de asigurare nu se efectuează, sau să amână pe un timp, când pericolul contra căruia s'a făcut asigurarea deja trecuse.

4. Când s'a convenit, ca prima să se plătească la termene periodice, iar aceasta nu s'a achitat nici la scadență, nici la terminul de răgaz îngăduit. Excepție se va face în cazul, când asiguratul a fost reținut pe

urma unui accident sau prin forță majoră să achite prima la soroc.

5. Când interesul, pentru care s'a făcut asigurarea, nu mai există.

Dispozițiile acestui §. sunt de natură absolut obligatoare și exclud orice altă invoială făcută între contrațenți (C. 341/88). Deci nu se pot stabili prin contract nici alte motive de nulitate (C. 214/87). Îndeosebi nu se pot exclude cazurile de nulitate de sub punctul 4 (C. 1518/94). Punctul 4 nu se va putea aplica referitor la prima periodului întâiu de asigurare (C. 943/95).

§. 486. Dacă contractul de asigurare a fost nul dela început (§. 465) sau dacă ulterior s'a declarat fără valoare (§. 475), sau a obvenit ulterior un caz de nulitate (§. 485) atunci prima se va restitui asiguratului. Când însă periodul, pentru care s'a încheiat contractul a expirat definitiv sau în parte, asiguratul are dreptul să pretindă să i-se restituie două din trei părți din primele plătite, dacă nu există altă invoială.

Când vina la anularea sau la nevaliditatea contractului o poartă asiguratul, atunci nu poate pretinde nici restituirea primelor plătite. Eventual poate fi obligat să achite primele scadente și afară de aceasta să desdauneze pe asigurator. Când însă vina cade în sarcina asiguratorului, acesta nu poate reține primele primite, respective n'are drept la încassarea primei scadente, și este obligat să despăgubească pe asigurat.

Când asiguratorul acordă avantajii asiguratului pe motiv, că contractul s'a încheiat pe mai mulți ani, iar prin repășirea asiguratului contractul expiră, avantajii nu se mai revărsă asupra asiguratului nici referitor la anii trecuți. Iar sumele de care a beneficiat, asiguratul va avea să le restituie. (C. 650/88, 311/93, 1812/92, 1053/92, 4620/94, 1169/94, 790/97, 5216/98).

§. 487. Pretensiuni provenite din contracte de asigurare se prescriu în timp de un an, calculat dela termenul, în care ele s'au putut valida în mod legal.

Prescripțiunea de un an nu se referă numai la pârile ale asiguratorului, ci și la acționări din partea asiguratorului (T. 5851/82, 5838/91). Condițiile de asigurare nu pot stabili un termen mai scurt de prescripțiune (C. 1675/93, 866/98).

§. 488. Impotriva pericolului de foc se pot asigura obiecte mobile și imobile, atât în întregime cât și în părți singurate.

Asigurarea de foc făcută asupra întregii valori a unei clădiri, dacă nu s'a luat apriat o dispoziție specială, nu se extinde, și asupra sub-edificiilor (pivnițe, fântâni și alte părți subterane).

La obiecte mobile se va indica apriat locul și încăperile, în care se află obiectele. Asigurarea are valoare numai pentru locul și încăperile indicate.

§. 489. În contra pagubelor de foc se pot asigura și mărfuri, cari în cantitate variază din timp în timp. În acest caz însă trebuie să se poată constata cantitatea variabilă.

La astfel de mărfuri potrivit naturii obiectului, este exclusă o supra-asigurare. (T. 3934/87 conferă §. 470 din lege).

§. 490. Dacă la o clădire asigurată se produce o schimbare, sau se schimbă destinația ei, prin ceace pericolul de incendiu se mărește, așa că asiguratorul dacă ar fi știut această împrejurare nu ar fi încheiat contractul peste tot, sau nu l-ar fi făcut în aceleași condiții, afacerea dă loc la nulitate. Caz contrar este, când asiguratorul având știre de schimbare, s'a declarat, că menține asigurarea.

Când asiguratorul nu susține contractul, va restitui asiguratului partea potrivită din primele plătite, ce se vine pe timpul încă neexpirat al asigurării.

§. 491. Asigurarea contra focului cuprinde orice pagubă provenită prin incendiu, fără considerație la împrejurarea, că în ce chip s'a născut focul. Dacă

contrațenții țin să fie exchise unele cauze de incendiere, acestea trebuie să le numească exact în contract.

Se consideră egală cu paguba provocată de incendiu și paguba ce se naște la obiectele asigurate prin lucrările de stângere și de salvare și atunci, când focul s'a născut la clădiri învecinate.

Acest caz se va lua îndeosebi în considerație, când obiectele asigurate s'au distrus ori stricat prin operațiile de stângere sau de salvare.

§. 492. La asigurarea contra grindinei, limitată special numai la dauna provenită de lovirea prin grindină, polița trebuie să cuprindă afară de datele cerute de §. 469, încă și descrierea exactă după hotare a terenului asigurat.

§. 493. Mărfuri, cari se expediază pe uscat sau pe fluvii și ape din interiorul țării, se pot asigura cu valoarea deplină, pe care o au la locul și în timpul în care s'a făcut expediția.

La valoarea aceasta se pot adăuga, afară de prima de asigurare, și cheltuielile de transport și imbarcare, speșele de vamă, cum și toate cheltuielile făcute până la sosirea mărfurilor în locul de livrare.

Deosebit se mai poate asigura și urcarea prețului mărfii, ce s'ar putea constata în locul de livrare în momentul când se întâmplă paguba. Această urcare în preț, ce se poate spera, se va arăta în cifre și în poliță deosebit, altcum se vor aplica dispozițiile §. 470.

Asigurarea de felul acesta se extinde asupra tuturor pagubelor, ce pot să le sufere obiectele expediate, provenite din incendiu, trăznet, naufragiu, torente de ghiată, scufundare, explozii de cazane sau cauzate prin forță majoră. Exchise vor fi numai acele întâmplări, cari s'au eliminat separat din contractul de asigurare.

§. 494. Asigurarea contra pagubelor provenite în transport, începe, în lipsa altor invoiei, la acel termen, în care mărfurile s'au predat spre transportare, sfârșindu-se îndată ce mărfurile au fost livrate la locul de destinație aceluia, ce este în drept să le primească, sau imputernicitului acestuia.

§. 495. Asigurarea se menține nealterată și atunci:

1. Când mărfurile expediate, parte pe uscat, parte pe apă, se încarcă în drumul lor și pe alte mijloace de cărașie, sau

2. Când mărfurile expediate pe apă se imbarcă în drumul lor pe altă corabie.

Caz contrar ar fi numai când asigurarea s'a încheiat apriat astfel, ca mărfurile să se transporteze pe un vas anumit. Dar chiar și în acest caz, rizicul îl privește pe asigurator, dacă o întâmplare deosebită a făcut necesară schimbarea vasului de transport, iar vasul pe care se continuă transportarea corăspunde condițiilor din contract.

3. Când pe urma unei întâmplări mărfurile vor trebui depozitate pe un timp oarecare până la continuarea călătoriei. În cazurile de sub punctele 2 și 3 asiguratorul se va încunoștiința cât mai îngrabă.

§. 496. Asiguratorul nu garantează pentru daună, dacă transportul s'a făcut fără caz de necesitate absolută, într'alt fel decât cel obicinuit.

Când expediarea sau transportarea mai departe a mărfurilor asiguratul o reține fără necesitate absolută, asiguratorul nu garantează pentru paguba provenită în timpul cât mărfurile au fost ținute pe loc.

Trecând mai mult de o lună de când mărfurile sunt ținute pe loc, sau dacă cel ce are să le ia în primire zăbovește la locul de destinație, atunci asiguratorul cade de sub orice răspundere.

§. 497. Dacă cel în drept a primi mărfurile, le-a acceptat fără să dispună mai întâi constatarea pagubei, atunci asiguratorul iese de sub responsabilitate.

Stricăciuni, cari nu se pot cunoaște pe dinafară, primitorul este obligat să le anunțe asiguratorului în timp de 8 zile dela primirea mărfurilor. În caz contrar nu-și mai poate valida astfel de pretensiuni de desdaunare. (Va urmă.)

Rectificare În numărul ultim al Revistei noastre în articolul „Legea de asigurare” la deciziunile curiale 721/84 și 1622/93 ad §. 469 e a se citi în loc de „dispozițiile neclare din contractul de asigurare nu se explică în favorul asiguratului”, — „se explică în favorul asiguratului”. Ad §. 476 alineatul penultim din deciziunea curială 181/96 în loc de „nu are valoare” să se cetească: *are valoare*.

Băncile și întreprinderile industriale în România.

La începutul semestrului al doilea al anului trecut 1909 capitalul imobiliar investit în acțiunile sau fondul de rezervă al diverselor instituțiuni financiare, industriale și economice, precum reese din bilanțurile pe cari aceste instituțiuni le-au publicat, depozitele spre fructificare, efectuate în număr, depozitele în efecte, ale diferitelor instituții din România se urcă în cifre rotunde la un miliard și una sută de milioane lei.

Capitalul social investit în băncile anonime cooperative, societăți de asigurare, societăți industriale și comerciale anonime și cooperative, institutele de credit hipotecar, împreună cu rezervele lor se ridică la frumoasa cifră de Lei 431.371,770·14 repartizat astfel:

Băncile anonime cooper. capital social	Lei 70.278,470·—
Băncile anonime cooperative rezerve	36.153,498·25
Societățile de asigurare. capital social	13.200,000·—
Societățile de asigurare, rezerve	15.874,872·46
Societățile industriale și comerciale anonime și cooperative, capital social	252.291,730·—
Societățile industriale și comerciale anonime și cooperative, rezerve	5.882,721·43
Institutele de credit hipotecar, capital social	11.323.239·—
Institutele de credit hipotecar, rezerve	31.467.244·—
Total	Lei 431.371,770·14

La această cifră de Lei 431.371,770·14 trebuie a se adăoga depozitele în efecte și spre fructificare, cari se ridică la suma de Lei 668.349,995·95 împărțite astfel:

Societăți număr	Lei 46.370,099·23
Societăți efecte	188.605,246·—
Cassa de depuneri, număr	6.254.966·15
Cassa de depuneri efecte	447.119.688·57
Total	Lei 688.349,995·95
Adunate aceste două totaluri ele dau	Lei 431.371,770·14
	668.349.995·35
	Lei 1,099.721,765·49

Adecă un miliard o sută de milioane în cifre rotunde.

Afară de această sumă mai există o sumă de Lei 47.214,781·45 la băncile populare, așa că putem spune că există în România capitaluri, ce se ridică la suma de un miliard una sută cincizeci milioane.

Acest capital dă după bilanțurile publicate un beneficiu brut de Lei 51.305,093·47 și un beneficiu net de Lei 34.791,694·60 care se descompune astfel:

Băncile	Lei 7.356,094·55
Societățile de asigurare	2.382,428·28
Societățile industriale comerciale an. și cooperative	23.341,839·84
Institutul de credit hipotecar	1.109,337·23
Total	Lei 34.791,694·60

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 21 Aprilie 1910.

Situația pieții financiare internaționale este aproape neschimbată. Piața engleză și acum nu s'a ameliorat în măsură suficientă, pentru a face să dispară temerea de o nouă urcare la sfârșitul lunii. Discontul particular a scăzut cu $\frac{1}{16}\%$.

Satisfăcător este sumarul Băncii imperiale germane care arată o îmbunătățire de 166·8 mil. M., dela 70·6 milioane bilete sub dare în 7 crt. la 96·2 milioane bilete libere de dare în 15 crt. Metalul nobil s'a sporit cu 32·7 milioane M., plasările s'au redus cu 178 milioane M. și circulațiunea de bilete cu 136·7 milioane M. Discontul particular s'a urcat la $3\frac{1}{4}\%$, dar a scăzut din nou la $3\frac{1}{8}\%$.

Sumarul Băncii Austro-Ungare nu prezintă un progres egal cu cel din anul trecut. Rezerva de bilete a crescut numai cu 36·9 milioane K, față de 56 milioane în anul expirat; portofelul s'a redus cu 50·9 milioane K (a. tr. cu 72·5 milioane), circulațiunea de bilete cu 37·4 milioane (anul trecut cu 54·5 milioane). Discontul particular este în Viena $3\frac{1}{2}\%$, cererea e mică, dar și oferte din străinătate nu sunt prea multe.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Maramurășana”, institut de credit și de economii în Sighetul Marmășiei. Sub firma aceasta este pe cale a se înființa în Sighetul-Marmășiei o nouă întreprindere financiară românească, a căreia trebuință este în părțile acelea de mult simțită.

Societatea este proiectată cu capital de K 200,000 împărțit în 200 acții à K 100·— și termenul de subscriere să incheie la 31 August 1910. Comitetul fondator, care a lansat proiectul se compune din cei mai de frunte bărbați din Maramurăș, din domnii: Bas. Jurca, Lad. Man, Dr. Cor. Pap, Dr. Aurel Man, Tit. Bud, Ioan Doros, Dr. Ilie Marin. Dr. Ioan Mihalyi, Dr. Titu Doros, Simion Bota, Dr. Ilie Kindriș, Dr. Vas. Kindriș, Nic. Doros, I. T. Fane, Dr. Salvator Jurca, Mihail Pavel, Dr. George Bilasco și Dr. Isidor Pop, Subscrierea capitalului precum suntem informați este aproape asigurată.

„Racoțana”, institut de credit și economii, în Șeica-mare. Mercuri în 14 crt. și-a ținut institutul „Racoțana” din Șeica-mare, adunarea generală ordinară. Prezenți au fost 40 acționari, cari au reprezentat peste 900 acții cu 190 voturi.

Adunarea generală a fost prezidată de dl Iosif Lissai, șef-contabilul „Albinei”. Deși în anii din urmă spiritele între acționari au fost continuu agitate, totuși obiectele puse la ordinea zilei s'au discutat cu destulă liniște. Părea, că toți acționarii sunt pătrunși de încredințarea hotărârilor ce vor lua, cari aveau să încheie un trecut frumos de dezvoltare pentru a începe o eră nouă și nesigură.

Bilanțul anului 1909 conține active de K 982,975.— o reducere față de anul 1908 de K 357,849.— provenită mai ales din lichidarea filialei din Mediaș a institutului. Escontul a scăzut la K 696 173.—, împrumuturile hipotecare la K 126.064.— și împrumuturile pe obligațiuni cu cavenți la K 99 921.—. Asemenea au scăzut Depozitele spre fructificare la K 401,690.— (cu K 170,600); Reescontul la K 174,231.— cu considerabila sumă de K 286,555.—; numai Creditorii au crescut la K 94.777.—. Interesele transitoare anticipate de K 19.508.— față de K 972.—, interese restante, după 14 ani de existență, dovedesc soliditatea, cu care a fost compus bilanțul și rigoarea cu cari s'au censurat împrumuturile.

Contul Profit și pierderi arată venituri din interese de K 81,515.—; iar la spese: cheltuieli de administrație K 12,029.—, interese plătite K 32,367.—, dări K 8,320.—, aproape egal cu profitul anului trecut. Adunarea generală a aprobat acest bilanț, a dat absolutoriul prescripș, dividendă 8% (cor. 8 de acție) de plată îndată după adunarea generală și a distribuit suma de K 1,029.— pentru scopuri culturale conform propunerii direcțiunii, împărțind K 1000 pentru ajutorarea școalelor din cerc.

Conducerea institutului s'a încredințat aceloră, cari au provocat neînțelegerile și retragerea membrilor vechi ai direcțiunii și a fondatorului institutului, a directorului dl Nicolau Racota, al cărui nume-l poartă institutul. Pe lângă dl N. Racota au abzis din direcțiune dnii: Iosif Lissai, Romul Mircea, Moise Opriș, Dr. Nicolae Petra și Carol Varga, ale căror locuri s'au ocupat cu dnii Ioan Ittu, Chețian, Mihail Nartea, Ioan Nistor și V. Suci.

Conștie de situațiunea institutului adunarea generală a autorizat noua direcțiune să intre în legătură cu institutul „Albina” din Sibiu pentru lichidarea filialei din Elisabetopole și înființarea unei Agenturi din partea „Albinei” în acel oraș. A îndrumat direcțiunea a face tot posibilul ca cele 2 institute „Racota” și „Ajutorul” din Șeica-mare ajunse sub conducerea acelorăși oameni, să fuzioneze cât mai curând, și prin muncă chibzuită și statornică să caute a recăștigă creditul pierdut nu numai la publicul mare, ci și la mare parte din proprii acționari.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Ungaria. După rapoartele oficiale dela 9 curent sosite la ministerul de agricultură starea sămănăturilor din Ungaria se prezintă precum urmează:

Pela mijlocul lui Martie timpul a fost mai mult uscat: vântos și numai ici colea mai domol, pe când cătră sfârșitul lunii a început a fi mai umed dar tot vântos și în urma înghețului de peste noapte, rece. Aceasta a durat până prin 4 l. c. când aproape pretutindenea în țară timpul s'a schimbat înspre bine. Au început în fine așa de mult așteptatele ploii mărunte de primăvară și cu ele și vremea s'a mai muiat.

Ploile abundente au avut peste tot o influință binefăcătoare asupra sămănăturilor și astfel dezvoltarea acestora se arată preste tot mai corăspunzătoare. Nu numai sămănăturile de toamnă, ci și cele de primăvară s'au mai înviorat, și deși din unele părți se aud aproape neconținute plângeri, despre viermi și insecte — totuși părerea generală este că starea economiei de câmp peste tot este mai mult favorabilă.

Sămănăturile de toamnă în urma iernei ușoare s'au dezvoltat bine și sunt dese, verzi și în cea mai mare parte frumoase. Excepțiune fac numai acelea, cari fiind ceva mai rare au fost cuprinse de rugină și buruieni. Stricăciunea — deși mărimea ei nu se poate încă defini — în genere nu se poate zice că ar fi îngrijitoare. Plângeri se aud mai ales de prin părțile de pe malul stâng și în parte și de pe cel drept al Dunării. Stricăciuni și pagube prin viermi și insecte se relatează și de prin ținuturile dintre Dunăre și Tisa precum și de pe ambele țărmuri ale Tisei, dar nu în măsură așa de mare.

Nu mai de prin ținuturile dintre Tisa și Murăș și de prin comitatele ardelenene nu se prea înregistrează plângeri de stricăciuni. În aceste ținuturi și mai cu seamă între Murăș și Tisa sămănăturile sunt în general frumoase și grâul de toamnă, săcara, orzul și în parte rapița, au progresat mult. Ploile din urmă au avut urmări de tot binefăcătoare mai ales în ținuturile Tisei, dar și peste tot în țară. Astfel se poate speră, că pagubele cauzate prin viermi și insecte vor fi în parte cel puțin contrabaiansate. Timpul umed de acum va face să mai întârzie puțin dezvoltarea grâului și a săcării, ceea ce iarăși numai în favorul acestora va fi. Rapița de toamnă încă a început a înverzi cam prea de timpuriu, mai ales pe șes.

Înghețul din timpul din urmă a cam alterat puțin orzul. Ovăsul în general se arată frumos. Lucrările la câmp urmează cu zor. A început sămănatul porumbului, pusul napilor și cartofilor, precum și săditul grădinilor. Pomăritul e foarte acomodat lucrărilor fiind destul de umed. Luțerna și trifoiul sunt frumoase și rămânând timpul acesta favorabil în curând vor putea fi utilizate.

Pășunile deasemenea se arată bine. De altfel lipsă de nutreț nu se prea simte. Pomilor mai primăvăratici le-a cam stricat puțin înghețul din nopțile din urmă.

Lucrările de viierit sunt în curgere și vițele de vie sunt sănătoase.

*

România. Timpul uscăcios și călduros din prima jumătate a lunii Martie a fost cât se poate de prielnic atât pentru continuarea lucrărilor agricole de primăvară, cât și pentru dezvoltarea întregii vegetațiuni.

Din cauza timpului blând din cursul ernii, a căldurilor din luna Februarie și din o mare parte a acesteia, pretutindeni sămănăturile de toamnă și mugurii pomilor fructiferi luaseră o dezvoltare prea mare; ninsoarea, bruma, timpul rece și înghețul din ultima decadă au fost de mult folos, căci le-au mai oprit în dezvoltare.

Afară de aceasta, a mai împiedicat prea marea evaporațiune a umezelei din pământ, făcându-l să nu se usuce prea repede la adâncime.

În tot cursul acestei luni s'a continuat pretutindeni a se face arături și sămănături de orz, ovăs, luțernă, mazărice și alte nutrețuri de primăvară; în multe părți s'a sămănat chiar sfeclele de zahar și parte din cartofi. Cătră sfârșitul lunii în unele locali-

tăți de câmpie din Mehedinți, Dolj, Romanați, Buzău și Covurlui începuse a se sămăna chiar porumb. S'au făcut arături și ogoare pentru sămănăturile mai târzii, diferite desfășurări de terenuri și multe plantațiuni de viță și pomi roditori.

În regiunea din estul țării, (Ialomița, Brăila, Covurlui și partea dela mare) în cea de sus (Tutova, Vaslui, Fălciu, Iași, Botoșani și Dorohoi) și chiar pe alocuri în câmpie (Dolj, Romanați, Olt), unde precipitațiunile căzute în această lună au fost puține și vânturile tari frecvente, pământul începuse a se usca, așa că se scoteau bulgări mari la arat, iar sămănăturile strănse de coaja dela suprafața pământului începură a suferi.

Ploaia, lapovița sau ninsoarea din ultimele zile, deși puțină, a folosit mult, căci au mai înmuiat această coajă și sămănăturile au continuat iarăși să se desvolte.

Sămănăturile de toamnă se prezintă cât se poate de frumoase în întreaga țară; ele au înfrățit și s'au desvoltat așa de mult încât în cele mai multe părți au acoperit bine pământul și de teamă ca să nu crească prea înalte și să se culce, s'au păscut cu vitele ori chiar s'au cosit.

Rapița deși a eșit bine din iarnă, este mai prețutindenea atacată de insecte sau larve, încât amenință în unele părți să fie distrusă.

Sămănăturile de primăvară făcute în luna precedentă și chiar la începutul acesteia, au răsărit și se desvoltă; cele mai târzii încă n'au răsărit, pe deoparte din cauza timpului rece din ultima decadă, pe de alta și din cauza că pământul are prea puțină umezeală. Orzul și mai cu seamă ovăsul continuă a se sămăna încă în multe părți, cu deosebire în cea de sus a țării, unde din cauza răcelilor din ultimele zile ale lunii lucrările agricole se suspendase chiar pe alocuri.

Dela jumătatea lunii s'au sămănat tutunurile în răsadnițe.

Viile s'au desgropat, curățit, aricit și ridicat în mare parte din cele mai bune podgorii; ele se prezintă bine și la unele varietăți de viță mugurii au început a se desvoltă.

La toți arborii, arbuștii și pomii fructiferi mugurii au apărut și chiar s'au desvoltat mult în această lună; unele specii ca alunul, cornul și ulmul au înflorit, iar la migdal, cais, zăzăr și unii pruni timpurii, mugurii floriferi, cari erau aproape de a se deschide au fost oprți din desvoltare de timpul rece dela sfârșitul lunii, fără ca să le fi produs stricăciuni.

Câmpiile au înverzit în întreaga țară, iar flori și plante primăvăratică au eșit în abundență; vitele mari și mici au fost scoase la pășune. În partea de sus a țării iarba s'a desvoltat prea puțin, încât vitele mari se țin la adăposturi, ca și iarna.

Din a doua decadă au început ca se sosească păsările călătoare în număr mare.

CRONICA.

„În învățământul economic aplicația și știința se confundă“. Începutul științei se datorește necesității de a cunoaște și de a îndestula trebuințele oamenilor și sfârșitul ei nu poate fi altul. Știința, pentru noi, e cunoștința realităților vii și nu numai învățătura buchilor moarte.

Știința e nedespărțită de acțiune. Învățăm, nu pentru a fi „savanti“, pentru a părădi cu cunoștințele noastre, pentru a scrie memorii, cu care să ajungem membri la Academii, ci pentru a fi utili societății, în mijlocul căreia trăim... De aceea, nu pot fi mai mari dușmani ai culturii decât *pedanții*: cari nu sunt în stare să învețe și să reproducă în mod mecanic, ceea ce au învățat dela alții; cari despărțesc știința de acțiune... (A. C. Cuza).

Conform acestei doctrine sănătoase, și unica mântuitoare pentru un neam înapoiat, ca al nostru, își desvoaltă neobositul profesor activitatea dela Universitate. Pe lângă *cursul*, în care tratează *teoria*, face și *excursuri* în care cercetează diferitele probleme actuale din domeniul economiei naționale. Relevăm din cele tratate în anul curent:

Incurajarea industriei naționale. — Naționalizarea comerțului. — Combaterea concurenței neleale. — Infrânarea filimentelor.

Urmările economice ale tratatului din Adrianopol 1829. — Năvălirea Evreilor în Moldova. — Politica economică greșită față de ei. — Originea și caracterul mișcării sindicaliste. — Elementele problemei țărănești.

Afară de *cursul* și *excursul* profesorului, se mai țin *conferențe seminariale* de cătră *studenți*, în cari aceștia au tratat și vor trata (în anul acesta) despre: teoria cooperăției; ideile economice ale lui Eminescu; Dionisie Marțian, ca economist; problema evreiască; bresle și corporații; socialism, etc. etc. (—).

Societatea de asigurare „Donau“. Societatea aceasta a căreia reprezentanță generală o are, precum se știe „Albina“, și-a încheiat bilanțul pe anul al 43-lea de gestiune foarte favorabil. Ca și anii precedenți, anul expirat a fost pentru aceasta societate un nou an de prosperitate, crescându-i toți ramii de afacere în măsură extraordinară. Venitul de premii s'a cifrat cu K 18.669,836, iar venitul de interese singur cu K 594,561. Îndeosebi este remarcabilă creșterea în ramul asigurărilor asupra vieții, a căror sumă s'a cifrat la finele anului 1909 cu K 134.917,763. Suma asigurărilor nouă încheiate în anul expirat este de K 36.919,092. După asigurările contractate cu participare la câștig „Donau“ a plătit în 1909 asiguraților respectabila sumă de K 228,966.

Pentru daune de toc a plătit „Donau“ în anul expirat suma de K 6,908,537, după asigurări de sticlă K 88,532 și pentru asigurări în contra spargerii K 40,988. Soliditatea bilanțului, care prezintă la finele anului 1909 active totale de K 41.025,155 o dovedește și faptul, că deși „Donau“ are un cerc de activitate ce cuprinde întreaga Austro-Ungaria și Italia și deci dispune de un organism foarte ramificat, totuși sub titlul acesta nu prezintă la active nici un ban.

După dotarea abundantă a tuturor rezervelor diferiților rami de afacere, bilanțul se încheie cu un profit net de K 938,326, care a permis totodată societății să urce dividendul anului 1909 la K 45 față de K 40 în 1908. În urma acestei împrejurări cursul acțiilor încă a crescut în ultimele zile dela K 800 la K 1100.

Casa de păstrare postală r. u. Aceasta instituție, introdusă în Ungaria la anul 1889, a progresat rapid în cursul celor 25 de ani ai existenței sale. La finele anului 1886 a avut depuneri de K 2.800,000, în 1890 K 7 milioane, în 1895 K 24 mil., în 1901 K 57 mil., în 1906 K 64 mil., în fine în Aprilie a. c., al 25-lea an de existență, K 100 milioane.

Numărul libelelor în circulație se apropie de 750,000 și din totalul de K 100 mil. 60% sunt depuneri sub K 10. Interesele capitalizate până acum de Cassa de păstrare postală în favorul deponenților se urcă aproape K 20 milioane.

Politica industrială a României. Guvernul român a prezentat parlamentului un proiect de lege menit a face un însemnat pas înainte spre naționalizarea industriei din țară. Prin noua lege se impun restricțiuni incuibării prea mari a străinilor în România. Intreprinderile sunt obligate, conform legii, a aplica după 5 ani cel puțin 75% impiegați români. Cel puțin 75% ale simbriilor și onorariilor trebuie să le primească Românii, prin cecece se introduc și la conducerea întreprinderilor industriale funcționarii Români, până acum excluși de străini. Fabricile sunt obligate mai departe a primi și crește un număr anumit de ucenici, pe cari îi dezignează pentru diferitele branșe ministerul. Evreii sunt admiși numai în măsură limitată la conducerea întreprinderilor industriale. Proiectul, dacă va deveni lege, probabil va înstrăina pentru un timp capitalul străin de întreprinderile din România; dar va avea efectele sale binefăcătoare în viitor.

Nouele legi de dare. Ministerul de comerț prin o notă-circulară a sa a înștiințat toate camerele de comerț și industrie din țară că a intervenit pe lângă ministrul de finanțe pentru revizia și amânarea punerii în vigoare a novelor legi de dare. Cum până acum nu s'a luat nici o dispoziție privitoare la aceste legi și ministrul de finanțe însuși a recunoscut necesitatea reviziei lor, este foarte probabil, că ele în curând nu vor fi puse în vigoare, ci poate peste câțiva ani — cu modificări esențiale.

BIBLIOGRAFIE.

Cheia pentru calcularea intereselor, cu instrucțiune pentru folosirea ei. Sibiu 1910. Editura „Revistei Economice”. Prețul 50 fil.

„Cheia” de sus este o tabelă de cifre, cu ajutorul căreia prin o simplă înmulțire (X) se pot afla cu cea mai mare ușurință și siguranță interesele după orice sumă pe anumite zile. Se poate folosi la calcularea intereselor la cambii, depuneri etc.

Se poate comanda la administrația „Revistei Economice” în Sibiu—Nagyszeben. Prețul se trimite mai bine în mărci poștale.

In „**Biblioteca populară a Asociației**”, nr. 36 a apărut *Floarea soarelui* legendă de Ștefan Cacoveanu. Această legendă în versuri e una dintre cele mai frumoase creațiuni în limba populară a literaturii noastre. Broșura cuprinde 39 de pagini și se vinde numai cu 20 de bani. O recomandăm cu căldură în atențiunea cetitorilor noștri.

Sumar.

O chestiune principală. — O bancă de model. — Directorul executiv. — Legea de asigurare. — Băncile și întreprinderile industriale în România. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Maramurașana”, „Racoțana”. — *Agriculcură*: Situațiunea agricolă. — *Cronică*: „Învățământul economic aplicația și știința se confundă, Societatea de asigurare „Donau”, Cassa de păstrare postală r. u., Politica industrială a României, Nouele legi de dare. — *Bibliografie*: Cheia pentru calcularea inter., In „Biblioteca pop. a Asociației”.

O absolventă

de școală super. de comerț, cu examen de maturitate, care vorbește și scrie pe lângă limba maternă română, limbile maghiară și germană, știe manua mașina de scris și stenografă, caută post sub condiții modeste.

Adresa la Redacțiunea noastră.

Nr. 108 (3—3)

„ALBINA”, institut de credit și economii, în Sibiu.

CONCURS.

La institutul nostru sunt de ocupat **două posturi de funcționari.**

Dela reflectanți se cere:

1. Să dovedească cu atestat că au absolvat o școală sup. de comerț cu examen de maturitate.
2. Să aibă praxă bună în toate afacerile de bancă și în special în contabilitatea de bancă.
3. Să poseadă pe lângă limba maternă limbile maghiară și germană în vorbire și în scriere și
4. Să fie deplin sănătoși și să aibă o conduită neexceptionabilă.

Ofertele cu arătarea pretensiunilor de salariu etc. sunt a se înainta la direcțiunea institutului.

Prezentarea în persoană este dorită.

Nr. 103 (4—4)

Direcțiunea.

„CODREANA”, institut de credit în Băsești (Illésfalva).

CONCURS.

„*Codreana*”, institut de credit și economii societate pe acțiuni în *Băsești* scrie concurs pentru ocuparea **postului de casier** la centrală cu salariu anual de 1200 cor. și cuartir în natură, ori 100 cor. în bani, și taniemă statutară. Dela concurenți se cere absolvarea unei școli comerciale cu examen de maturitate, să poseadă în scris și vorbit limbile română, maghiară, eventual și cea germană și să aibă praxă necesară. Cei ce vor posedea limba germană vor fi preferiți. Cererile instruite cu documentele necesare sunt a se trimite la direcțiune până în 19 Mai st. n. 1910. Postul este de a se ocupa de nou alesul funcționar imediat după alegere.

Nr. 109 (1—2)

Direcțiunea.

„DRĂGANUL”, institut de credit și econ. în Beiuș.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul de credit și economii „*Drăganul*” din Beiuș, prin aceasta se publică concurs cu termen până în 15 Mai st. n. 1910.

Salariu anual K 1000.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară, indicând cunoștiința de limbi precum și praxa ce au făcut până acum.

Acel recurent, care va dovedi o praxă mai îndelungată la alte institute, fiind ales, va fi salarizat cu K 1200 la an, și i-se va pune în prospect numirea de ofițer după un timp de probă de 6 luni.

Cererile și documentele sunt a se înainta la adresa direcțiunii „*Drăganului*”.

Nr. 110 (2—2)

Direcțiunea.